

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ
STATISTIKOS RENGIMO“ PROJEKTO
(TAP NR. 22-1959; TAIS NR. 22-13370(2))**

2022-11-24 Nr. NV-3362

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – suteikti teisinį pagrindą VĮ Žemės ūkio duomenų centrui rengti informaciją apie maisto produktų mažmenines kainas.

3. Dabartinė situacija:

- 2022 m. birželio 1 d. Valstybinio audito ataskaitoje „Oficialiosios statistikos organizavimas“ nurodyta, jog *VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (VĮ ŽŪIKVC)* atliekamo statistinio tyrimo „Maisto produktų mažmeninės kainos“ teisinis pagrindas, nurodytas 2019–2021 m. OS¹ programose. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymas, kuris nustato, kad žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros OS be LSD² tvarko ŽŪM, VĮ ŽŪIKVC, Vyriausybės įgaliotos įstaigos, jeigu jų atliekami statistiniai tyrimai įtraukti į OS programos I dalį. Tačiau pažymima, kad įstatymas nereikalauja rengti informacijos apie maisto produktų mažmenines kainas, išskyrus informacijos apie vidutines kalendorinio mėnesio žalio pieno supirkimo kainas pagal kiekvieną žalio pieno pirkėją rinkimą ir skelbimą.
- Ataskaitoje nurodoma, kad „LSD paaiškinimu, Vyriausybė <...> 2018-09-26 protokoliniu pavedimu Nr. 43 įpareigojo ŽŪM iki 2018-11-01 pateikti Vyriausybei teisės aktų projektus dėl viešojo informacinio portalo, kuriame būtų numatyta skelbti svarbiausių maisto produktų kainas gamybos ir prekybos grandinėje, papildomai reguliariai skelbti skirtingų prekybos tinklų apibrėžto maisto produktų krepšelio kainą. Atkreiptinas dėmesys, kad LSD nurodytas teisinis pagrindas – Vyriausybės protokolinis pavedimas – nenurodytas OS programose ir neatitinka OS įstatyme nustatytų statistinio tyrimo įtraukimo į OS programą kriterijų“. Atsižvelgiant į tai, ataskaitoje konstatuojama, jog VĮ ŽŪIKVC atliekamo statistinio tyrimo „Maisto produktų mažmeninės kainos“ teisinis pagrindas egzistuoja tik iš dalies.
- Šiuo metu VĮ ŽŪIKVC apibendrintus savaitinius mažmeninių kainų duomenis skelbia portale www.produktukainos.lt. Portale pateikiamos vidutinės mažmeninės kainos Lietuvoje, būtiniausių maisto produktų mažiausios vidutinės kainos didžiuosiuose mažmeninės prekybos tinkluose, palyginimai su supirkimo ir didmeninėmis kainomis, analitinė medžiaga.
- Vadovaujantis 2022 m. birželio 30 d. priimto Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo (įsigalios nuo 2023-01-03) nuostatomis, šiuo metu VĮ ŽŪIKVC vykdomas funkcijas nuo 2023 m. sausio 3 d. vykdys naujas juridinis asmuo – *VĮ Žemės ūkio duomenų centras (VĮ ŽŪDC)*. Dėl šios priežasties Lietuvos Respublikos mažmeninių kainų statistiką rengti numatoma pavesti VĮ ŽŪDC, kuris bus tinkamai pasirengęs įgyvendinti pavedamas funkcijas ir turės tam reikalingus išteklius.

¹ Oficialioji statistika

² Lietuvos statistikos departamentas

4. Projekto esmė: siūloma suteikti teisinį pagrindą VĮ Žemės ūkio duomenų centrui rengti informaciją apie maisto produktų mažmenines kainas. Projektu pavedama VĮ ŽŪDC viešajame informaciniame portale skelbti svarbiausių žemės ūkio ir maisto produktų vidutinės kainas gamybos ir prekybos grandinėje (ūkininkų parduodamos produkcijos vidutinė kaina, perdirbėjų parduodamos produkcijos (kai tarpinė grandis egzistuoja) vidutinė kaina, skirtinguose prekybos tinkluose parduodamos produkcijos vidutinė kaina) bei reguliariai skelbti skirtingų prekybos tinklų maisto produktų prekių krepšelio kainą.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- priėmus Projektą ir suteikus teisinį pagrindą tolesniam duomenų skelbimui informaciniame portale, taip toliau bus skatinamas rinkos skaidrumas, gyventojai turės galimybę stebėti, kuriame mažmeninės prekybos tinkle būtiniausių maisto produktų kainos yra mažiausios bei apsaugoma gyventojų perkamoji galia nuo nepagrįstų kainų pokyčių žemės ūkio ir maisto produktų gamybos ir prekybos grandinėje. Ši priemonė taip pat teigiamai veikia konkurencines sąlygas – skatina formuotis skaidresnę žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninę rinką, ūkio subjektus veiksmingai konkuruoti.
- Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- Projektas suderintas be pastabų su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Lietuvos statistikos departamentu;
- atsižvelgta į Konkurencijos tarybos ir Teisingumo ministerijos pastabas. Dėl likusios neatsižvelgtos Teisingumo ministerijos techninio pobūdžio pastabos (siūlo tikslinti Projekte naudojamą statistinio tyrimo pavadinimą „*žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninė kaina*“) pateiktas argumentuotas paaiškinimas derinimo pažymoje;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė dvi tikslinamojo pobūdžio pastabas.

6. Atitiktis Vyriausybės programai – neprieštarauja Vyriausybės programos nuostatom.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūloma Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje), iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022-11-24 išvadoje Nr. NV-3361 pateiktas pastabas.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37052098722; +37066842325, el. p.
vaidas.talacka@lr.lt